

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. II. Prædeterminatio non tollit libertatem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

ex suppositione divinæ voluntatis, non tollere libertatem à nostris actibus. Ita enim inquit: *Quando DEUS vult effectum sequi voluntatem. tunc necesse est voluntatem esse liberam, & esse quod vult.* Ubi primò ponit necessitatem conditionalem, secundò libertatem, ac tertio quidem suppositionem divinæ voluntatis antecedentem, & impedibilem. Dubitas de hoc ultimo? At non dubitat Angelicus Doctor, qui in 1. p. q. 19. a. 8. hanc ipsam suppositionem antecedentem, tacito Anselmi nomine, per modum objectionis sibi tertio loco proponit, ita loquens: *Illud, quod habet necessitatem NB. ex priori, est necessarium absolute, sicut animal mori est necessarium; quia est ex contrariis compositum: sed res creata comparatur ad voluntatem divinam, sicut NB. ad aliquid prius. Omnis autem conditionalis vera est necessaria: sequitur ergo, quòd omne, quod DEUS vult, sit necessarium absolute.* Hoc est ipsissimum argumentum, quod ex autoritate D. Anselmi nobis opponunt Adversarii, cui, ut ad ipsum mentem satisfaceret, debuisset negare minorem, quòd res creatæ liberæ, h. e. actus liberi & determinatio voluntatis creatæ comparentur ad divinam voluntatem, tanquam ad aliquam suppositionem antecedentem. Verùm ipse longè aliter respondit ad 3. ita dicens: *quòd posteriora habent necessitatem à prioribus (ecce suppositionem priorem, antecedentem!) secundum modum priorum, unde & ea, quæ sunt à voluntate divina, talem necessitatem habent, qualem vult DEUS ea habere, (quia nempe omnipotentissima DEI voluntas non tantum continet virtute & causat actum, sed & modum ac libertatem ipsius) scilicet vel absolute, vel conditionatam tantum, & sic non omnia sunt necessaria absolute.*

5. Quam igitur necessitatem antecedentem intelligit D. noster Anselmus? Illam, quæ ex causis naturalibus orta, facit causam secundam absque rationis indifferentia, consensu, & deliberatione operari: sive deinde hæc necessitas sit absoluta, sive ex aliquâ suppositione proveniens: nam si v. g. ex suppositione eclipsis naturaliter sequatur mors hominis, etsi hæc necessitas sit ex suppositione, erit nihilominus antecedens; quia hæc suppositio infert naturalem determinationem sine rationis deliberatione. Hæc mens D. Anselmi colligitur ex ipsiusmet verbis & allato exemplo de motu cæli. *Necessitas, inquit, præcedens causat necessitatem, sicut necesse est cælum volvi: præcedens & efficiens necessitas est, cælum volvi: quia necesse est ut volvatur.* Et post pauca: *Violentia naturalis conditionis cogit cælum volvi, te verò nulla necessitas facit loqui.* Suppositio verò divinæ voluntatis & prædeterminationis necessitatem antecedentem inducere nequaquam potest, ut præter alia loca quàm plurima, luculenter in L. de corr. & grat. c. 14. indicat D. Augustinus: *Cui volenti, inquit, salvum facere, nullum humanum vestit arbitrium.* (Hic exhibetur necessitas suppositionis, sive infallibilitas actus ex suppositione quòd DEUS velit) *sic enim velle, vel nolle in volentis, aut nolentis est potestate, (indicat concordiam huius suppositionis cum libertate) ut divinam voluntatem non impediatur, (declarat in-*

impedibilitatem & antecedentiam suppositionis) nec superet potestatem. In eundem sensum paulò post: *Non est itaque dubitandum voluntati DEI, qui in cælo & in terra omniaque cuncte voluit, fecit, (ecce prioritatem causalitatis!) & qui etiam illa, quæ futura sunt, fecit, humanas voluntates (en infallibilitatem!) non posse resistere, quo minus faciat ipse, quod vult, quandoquidem etiam de ipsis hominum voluntatibus, quod vult, facit.* Tandem in fine capituli: *DEUS, inquit, magis habet in potestate voluntates hominum, quàm ipsi suas.* Ex quo ultimo D. Augustini pronuntio scilicet argumentari: voluntas causæ primæ magis influit in actum liberum, eumque tam parùm impeditur liberatione & indifferentiâ, (quia magis habet in sua potestate, &c.) quàm voluntas causæ secundæ; sed suppositio voluntatis, seu determinationis factæ à causâ secundâ non facit actum antecedenter sed tantum consequenter necessarium; ergò & suppositio voluntatis, seu determinationis à voluntate DEI non causat necessitatem antecedentem sed consequentem.

Notandum tertio. Radicem nostræ libertatis, esse duplicem; unam extrinsecam & remotam, nempe efficaciam divinæ voluntatis, cuncta creata non tantum secundum substantiam, sed etiam omnem suum modum & perfectionem attingentis; alteram proximam & intrinsecam, quæ est indifferentia cognitionis. Ratio primæ radicis, ut in Tract. de DEO advertimus, est quòd voluntas divina, juxta D. August. *liberrima, invictissima, fortissima, sit prima radix & causa omnis creatæ perfectionis, infinitæ efficaciter se profundens totum ens & omnes ejus differentias, ita ut ex ipsa voluntate divina originetur necessitas & contingencia in rebus, inquit S. D. in 1. perih. lect. 14. nec alia radix contingentie sit assignabilis, ut loc. cit. dixit.* Ratio secundæ radicis est, quòd voluntas tanquam cæca potentia in tantum potest habere, quòd in operando sit determinata, vel indifferentis, in quantum regitur determinatâ, vel indifferenti cognitione: ergò proxima & intrinseca radix, est quæ promanat libertas voluntatis, est cognitio indifferens. His ita præliminariter positis plena est ad nostram assertionem via.

§. II.

Prædeterminatio non tollit libertatem.

CONCLUSIO. *Prædeterminatio non tollit, sed causat actualem libertatem voluntatis.* Et hoc sanè evincunt autoritates SS. Augustini & Thomæ Aquinatis pluries relatæ. Si enim juxta D. August. modò cit. *DEUS magis habet in sua potestate voluntates hominum, quàm ipsi suas, perfectius dominium DEO convenit in actus creatæ voluntatis, quàm ipsi homini: ergò, si ratione dominii in suos actus voluntas ipsam determinando & applicando non destruit sed causat actualem libertatem, etiam vi infinitè perfectioris dominii DEUS humanam voluntatem determinando & applicando non destruit sed perficit & causat actualem libertatem.*

Accedat Magistro Discipulus D. Prosper. quib. 1. 2. de voc. gen. c. 72. ita loquitur: *Omne voluit DEUS velle, voluerunt, quia ad obedientiam*

§. III.

Solvuntur objectiones.

dem sibi ipsum velle sic donat, ut etiam a per-
servetur illam mutabilitatem, quâ possunt nol-
le, non auferat. Ergo DEUS dando ipsum
velle actuale [quod non nisi prædeterminando
fieri posse ostensum est] non auferit potentiam
& mutabilitatem in oppositum, nec proinde tol-
lit libertatem.

D. Thomæ verò autoritas, præter jam ad-
ductas, clarissima est in 1. p. q. 83. a. 1. ad 3. ubi
hac habet: *DEUS est prima causa movens &
naturales causas & voluntarias, & sicut natu-
rabilibus causis, NB. movendo eas, non auferit
quâ alius earum sint naturales: ita movendo
causas voluntarias, non auferit quin actiones ea-
rum sint voluntariae, sed potius NB. hoc in
eis facit, operatur enim in unoquoque secundum
eius proprietatem. & in 1. 2. q. 10. a. 4. in c.*
Quia igitur voluntas est activum principium,
non determinatum ad unum, sed indifferenter
se habens ad multa, sic DEUS ipsam movet
quâ non ex necessitate ad unum determinat,
sed remanet motus ejus contingens, & non ne-
cessarius, nisi in his ad quæ naturaliter move-
tur. Movet igitur DEUS voluntatem indif-
ferentem [ideo etiam quia indifferens est] non
tamen ex necessitate determinando ad unum.
Cur hoc? Adversarius dicit; quia offert con-
cursum simultaneum & relinquit puram deter-
minationem voluntati. Minime; sed quia mo-
vet ipsas causas ad actum voluntarium, & hoc
in eis facit, in ipsis operatur ut actus liberè
procedant: ipsa quoque voluntas ceu princi-
pium indeterminatum indiget moveri & deter-
minari.

Probat etiam ratione primò. Causa liber-
tatis actualis quâ talis, eandem non potest de-
struere: sed prædeterminatio physica est causa
libertatis actualis. Ergò. Minor probatur: Li-
bertas actualis, ceu perfectio creata, actus se-
cundus, & exercitium liberi arbitrii, in ipso
suo fieri & egredi essentialiter subordinatur cau-
sæ primæ ut actu causanti & influenti; sed non
nisi ratione physica præmotionis potest subor-
dinari, quâ solâ influxum causæ primæ, & ap-
plicationem causæ secundæ ad agendum salva-
ri posse ostendimus: ergò.

Secundò. Implicat, actum voluntatis ab in-
differenti cognitione procedentem non esse li-
berum; sed præmotio physica non impedit co-
gnitionem indifferentem: ergo etiam non im-
pedit actus libertatem. Major probatur: Si vo-
luntas, postâ cognitione indifferente, neces-
sariò tenderet in suum objectum, tunc operaretur
sine cognitione; sed hoc implicat: ergò.
Sequela probatur. Tunc voluntas operatur si-
ne cognitione, quando actus ab illa procedens
non dirigitur aliqua cognitione: non enim di-
rigeretur à cognitione necessaria, quia nulla
supponitur: non ab indifferente, quia cog-
nitio indifferens non est idonea regula actus ne-
cessarij.

Confir. Actus voluntatis procedens à cog-
nitione determinatâ ad unum non potest esse in-
differens: ergo etiam actus procedens ex cog-
nitione indifferente non potest esse necessa-
rius.

R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. II.

Objicies primò. Suppositio antecedens deter-
minationem liberi arbitrii est causa neces-
sitaris antecedentis; sed suppositio prædetermina-
tionis antecedit determinationem liberi arbitrii:
ergo est causa necessitaris antecedentis. Major
probat è S. Ansel. citato, & de concord. prædest.
c. 1. & 2. ubi factâ distinctione inter necessitatem
antecedentem & consequentem, antecedentem
dicit esse illam, quæ causa est, ut res sit; consequen-
tem, quam facit ipsemet operans; & primam dicit
præjudicare libertati, non autem secundam. Pari-
ter S. D. l. 2. phys. lect. 15. dicit: quòd illa sit ne-
cessitas absoluta, quæ provenit ex causis priori-
bus; & illa conditionata, quæ orta est ab eo
quod est posterius in esse.

Resp. ex dictis: Suppositio antecedens, quæ ex
se non infert aut causat libertatem, inducit neces-
sitaris antecedentem, concedo; quæ infert &
causat, nego. & similiter distinctâ minore, nego
conseq. Ratio responsi patet ex dictis in Not. 2.

Ad probat. ex D. Anselmo & S. D. patet solu-
tio ex ibidem dictis: necessitas antecedens igitur
est, quæ causa est, ut res sit cum indifferentia, ne-
go: per modum naturæ cum determinatione ad
unum, concedo. item: est antecedens, quæ pro-
venit ex causis prioribus, continentibus & danti-
bus ipsum modum libertatis & contingentiam,
nego: non continentibus, concedo. Ita enim
SS. DD. ex ipsorum verbis explicari & intelligi
oportet.

Objicies secundò. Quicquid ex antecedente
inimpedibili in existendo per necessariam conse-
quentiam sequitur, est necessariam & inimpedi-
bile; sed prædefinitio & prædeterminatio sunt
antecedens inimpedibile in existendo; ergo actus
qui exinde sequitur est necessarius.

Resp. Hoc argumentum vix non in terminis si-
bi ipsi à S. Doctore objectum & solutum esse cit.
q. 19. a. 8. ita enim habet: *Omnis causa que non
potest impediri (hoc est antecedens inimpedibile)
ex necessitate suum effectum producit; sed voluntas
DEI non potest impediri [est inimpedibilis] dicit
enim Apostolus: voluntati ejus quis resistit? ergò
voluntas DEI rebus volitis necessitatem imponit.*
Respondet: *Ex hoc ipso, quòd nihil divina volun-
tati resistit, sequitur, quòd non solum fiant ea que
DEUS vult fieri, sed quòd fiant contingenter, vel
necessariò, que sic fieri vult.* Ideo ad mentem D.
Thomæ in forma, vel nego, vel disting. maj. si
illud antecedens non sit causa libertatis, con-
cedo: si sit, nego.

Instabis primò. Non potest DEUS hominem
liberè operantem magis necessitare ad operan-
dum, quàm imprimendo illam præviam qualita-
tem, quæ instar vinculi adamantini constringit
ad operandum. Ergo per illam non datur sed au-
fertur libertas.

Resp. neg. antec. quia prius deberet auferri cog-
nitio indifferens, quâ stante impossibile est, ut
actus ex ejus directione elicitus, non sit for-
maliter indifferens. Nec est adamantinum vin-
culum, quod ipsam libertatem reducit in
actum; cum sit executio divinæ providentiæ,
quæ